

nové podjatí, a stížnost neběře a, jak shora uvedeno, s úspěchem ani brátí by nemohla v odpor názor žal. úřadu, že jejich přítomnost a účast má za následek nezákonnost usnesení měst. zastupitelstva v jeho celém rozsahu.

Č. 11.072.

Spolkové právo (Slovensko): I. * K platnému zřízení pobočného závodu akciové banky na Slov. nestačil ani před účinností zák. č. 239/1924 Sb. pouhý zápis do obchodního rejstříku (§ 159 odst. 3 obch. zák.). — II. Může min. fin. dát akciové bance příkaz, aby dala z firemního rejstříku vymazati filiálku, tam zapsanou?

(Nález ze dne 15. února 1934 č. 3093.)

V ě c: Dunajská banka, úč. spol. v Bratislavě proti ministerstvu financí o zřízení filiálky.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á p r o b e z d ů v o d n o s t.

D ů v o d y: Usnesením sedrie v Bratislavě ze 6. listopadu 1925 byly na žádost Dunajské banky, úč. spol. v Bratislavě v rejstříku společenských firem při její firmě zapsány filiálky v K., v Ch., v D., v T., ve V. a v T. Min. fin. vyzvalo výnosem z 10. března 1927 Dunajskou banku, aby uvedené filiálky dala ihned z rejstříku obchodních firem vymazati, poněvadž kromě filiálky v T., která prý zahájila činnost dne 1. ledna 1926, ostatní zapsané filiálky dosud činnost nezahájily a proto i přes zápis v seznamu obchodních firem skutečně neexistují a mohly by býti zřízeny ve smyslu § 6 zák. č. 239/1924 Sb. toliko se státním svolením, jehož však asi nebude lze udělit, protože by to byla nezdravá extense banky.

Na tuto výzvu odpověděla banka podáním z 22. března 1927, že jí v nejkratším čase vyhoví, třebaš uvedené neúčinkující filiálky byly ještě před účinností zák. č. 239/1924 Sb. protokolovány a tudíž po jejím nároku po právu trvají. Banka však současně žádala, aby výmaz filiálek v K. a D., kam by při vhodné příležitosti chtěla svou činnost rozšířiti, byl ponechán »in suspenso«, ale prohlásila, že provede výmaz i těchto filiálek, nebude-li lze této její žádosti vyhověti.

Na to prohlásilo min. fin. výnosem z 31. května 1927, že prozatím netrvá na výmazu filiálek v K. a D., že však tyto filiálky nesmějí zahájit činnost bez předchozího státního povolení.

V roce 1931 zjistila Jednota, revisní a důvěrnické sdružení čl. bank v Praze, že Dunajská banka vyvěsila v D. dvě tabulky, jimiž byla tamní D.-ová banka označena jako filiálka D. banky. Protože tímto označením, které se nesrovnává s právním stavem, možno uvést veřejnost v omyl, požádala Jednota D. banku, aby obě tabulky odstranila. Dunajská banka na to odpověděla, že má v D. filiálku, která byla zarejstřikována dne 6. listopadu 1925, tudíž v době, kdy k založení filiálky podle zák. č. 239/1924 Sb. nebylo ještě potřebí předběžného vládního schválení. Její filiálka v D. tudíž po právu existuje a banka, držíc se to-

hoto práva, hodlá započítí s činností filiálky v budově D.-ské banky. Přece však dala Dunajská banka, vyhrazujíc si právo na filiálku v D., tabulky odstraniti. Zároveň žádala banka Jednotu, aby tuto věc projednala s min. fin., které ví o tom, že banka má v D. zaprotokolovanou filiálku. Opis této odpovědi zaslala Dunajská banka též min. fin. a vyslovila očekávání, že již nebude ani míti námitek proti její filiálce v D. a proti zahájení její činnosti.

Nař. rozhodnutím prohlásilo min. fin., že toto podání na vědomí nebere s podotknutím, že filiálka v D. před účinností zák. č. 239/1924 Sb. ve skutečnosti neexistovala a že pouhé její registrování se zřetelem na předposl. odst. § 159 uh. obch. zák. nemá konstitutivních účinků. Dále připomenulo min. bance její prohlášení v podání z 22. března 1927, že provede okamžitě výmaz této filiálky a filiálky v K. z obchodního rejstříku, ponechá-li min. fin. výmaz »in suspenso« a že na tomto výmazu nebylo trváno jen prozatím. Na konec uložilo min. bance, aby nyní dalo tyto filiálky ihned vymazati a podalo o tom důkaz do konce roku 1931.

Jednaje o stížnosti do rozhodnutí toho podané musil se nss v první řadě zabývati námitkou nepřislušnosti žal. min. k vydání nař. příkazu. Námitku tu zakládá stížnost jednak na tom, že prý není zákonného předpisu, který by opravňoval min. fin. k takovému příkazu, jednak na vývodech, že příkazem, nařizujícím výmaz filiálky z firemního rejstříku zasáhlo žal. min. do kompetence soudů, jimž jediné náleží výmaz takový nařizovati.

Pokud jde o tento posléze tvrzený zásah do kompetence řádných soudů, stačí poukázati na to, že žal. min. nenařídilo, aby filiálka stěžující si banky byla z rejstříku vymazána, t. j. nenařídilo firemnímu soudu, aby výmaz ten provedl, nýbrž uložilo st-lce, aby ona výmaz ten provedla, t. j. aby ona jako strana, která si zápis ten u soudu vymohla, zase soud ten požádala, aby provedl výmaz tohoto zápisu. Že by příkaz tohoto obsahu směl stranám uděliti výhradně jen soud a nikoli také úřad správní, to stížnost sama ani netvrdí. Za tohoto stavu nemusil se však nss zabývati ani otázkou, zda je správným tvrzení stížnosti, že příkaz k výmazu zapsané firmy smí za všech okolností vydati pouze soud či nebyl-li by za určitých předpokladů i k takovému příkazu příslušným úřad správní (na př. jako náhradní úkon exekuční).

Námitka nepřislušnosti žal. min. nemá však ani ve své první části opory v zák. Jest ovšem pravda, že zák. č. 239/1924 Sb. neobsahuje výslovného předpisu, že min. fin. je oprávněno naříditi akciové bance, která za účinnosti tohoto zák. bez svolení státní správy zřídila nový pobočný závod, aby toto zřízení — po případě přípravná opatření ke zřízení tomu směřující — opět odstranila. Leč toho podle právního řádu, platného v době vydání uvedeného zák. nebylo třeba, neboť v tu dobu bylo již v platnosti vl. nař. z 27. července 1920 č. 465 Sb. — platné ostatně až dosud — jež v § 6 nařídilo, že po dobu platnosti tohoto nař. podléhají akciové společnosti provozující peněžní a bankovní obchody státnímu dozoru a že dozor nad ústavami těmi přísluší min. fin. Toto ustanovení však tvoří dostatečný základ pro kompetenci min. fin. naříditi st-lce, aby odvolala protiprávně provedený zápis filiálky do firemního rejstříku.

Ve věci samé závisí zákonnost příkazu st-lce daného na zodpovědění otázky, byla-li její filiálka v D. skutečně a platně zřízena před účinností zák. č. 239/1924 Sb., t. j. přede dnem 7. listopadu 1925 čili nic, neboť nestalo-li se tak do tohoto dne, pak podle § 6 tohoto zák. mohla filiálka taková býti zřízena jen se státním svolením, a byla-li po tomto termínu zřízena bez tohoto svolení, bylo toto zřízení neplatné, a bylo podle toho, co shora uvedeno, žal. min. u výkonu svého práva dozoru oprávněno uložit st-lce, aby zápis v obchodním rejstříku, skutečnému a právnímu stavu neodpovídající, dala vymazati.

Pokud st-lka ve stížnosti »poznává«, že s činností oné bankovní filiálky započala »ihned tehdy«, a tím snad by chtěla tvrditi, že filiálka byla jako její pobočný bankovní závod v D. zřízena fakticky již přede dnem 7. listopadu 1925, šlo by o nepřipustné novum, neboť během celého řízení st-lka — ač k tomu měla opětovně příležitost — nic podobného netvrdila. K takovéto novotě by však nss podle §§ 5 a 6 zák. o ss přihlížeti nemohl. Proto mohl se nss zabývatí jen námitkou již v řízení uplatňovanou, že filiálka stěžující si banky byla zřízena již pouhým zápisem do obchodního rejstříku, který byl beze sporu proveden přede dnem účinnosti zák. č. 239/1924 Sb. Námitka ta je zřejmě založena na právním názoru, jako by zápis filiálky — čili pobočného závodu — akciové společnosti do obchodního rejstříku byl úředním aktem konstitutivním, jímž se filiálka taková zřizuje. Názor ten jest mylný.

Akciová (účastinná) společnost na Slov. vzniká ovšem podle §§ 158 a 160 obch. zák. slov. (uh. zák. čl. XXXVII:1875) zápisem do obchodního rejstříku, totéž neplatí však také o filiálce společnosti takové. Podle § 159 odst. 3 zák. posléze cit. nutno stanovy akciové společnosti předložiti k zápisu do obchodního rejstříku též u sedrie, v jejímž obvodu má (v orig. textu maďarském: bir) společnost vedlejší závod. Již z tohoto slovního znění se podává, že o zápis filiálky možno žádati teprve, když společnost ohlašovanou filiálku již má, t. j. je-li tato filiálka již platně zřízena a v provozu. Zápis pobočného závodu do obchodního rejstříku toliko konstatuje skutečný stav, není však podmínkou existence filiálky. Předpokládá-li však zákon v době zápisu toho již platnou existenci této filiálky, nemůže zápis ten míti povahu aktu konstitutivního, jímž by se filiálky teprve zřizovaly, nýbrž může jíti výhradně o akt evidenční, sloužící k tomu, aby se obecnstvo o právním základě tohoto pobočného závodu mohlo přesvědčiti. Že ostatně jen takto lze cit. ustanovení chápati, podává se zejména z posledního odstavce téhož § 159 cit. zák., podle něhož zachování tohoto předpisu může na členech ředitelstva býti vynucováno peněžitými pokutami, a není tu ani zmínky o tom — jako je tomu v § 160 cit. zák. — že by se filiálka před zápisem pokládala za neexistentní.

Č. 11.073.

Jazykové právo. — Samospráva obecní: O jazykové stránce zevního označení obecních úřadoven, dále o jazykové úpravě ohlašovacích lístků a o styku obecních podniků se stranami.

(Nález ze dne 16. února 1934 č. 3332.)